

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у влату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПО Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Преплата шаље се поштом
упућеном непосредно админис-
трацији „Гл. Црног.“ на Цетиње,
или отпранитијом поштом на
коју драго пошту; а коме је на-
ручнице може се претплатити
код г. Петра Рамадановића, килж.
црн. агента у Котор а Дошми се
ишло уредништву. Рукописи се
не враћају.За огласе плаћа се: за
сваку рјеч или за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— У петак 1. Августа држан је у Манастирској цркви парастос блаженопочившем Књазу и Господару Данилу I. Свечаној служби присуствовали су у великој парадној Његово Височанство Књаз, Њена Светлост Књагиња Ксенија, министри, дипломатско тијело, чиновништво и мпоштво народа.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЦЕТИЊЕ 1 августа

Ако се од минуле јесени у групирању велесила није збила никаква одлучна промјена услед политичке ситуације у Јевропи, ипак су многе појаве биле у прилог даљем развоју међународне револуције, која иде за тим, да поузданије заштити јевропски мир од случајних догађаја, него ли је то прије бивало. Улоге, коју је Њемачка преузела у тој револуцији већ за вријеме јапанско-кинезког рата, није се берлински кабинет још ни данас одрекао. Стојећи и данас као и прије на челу тројног савеза, настоји она очито, да на према објема велесилама, које стоје изван тог савеза те су спојене вајужим пријатељством, удржи најбоље односе. Треба праведно признати њемачкој дипломатији да није мало урадила за онај споразум континенталних сила, који је својом озбиљношћу и јасноћом Инглеску одвратио од посебне политичке дјелатности на хришћанском истоку. Доказујући искреност своје тако често поновљене и изражене жеље, да буде моћан заступник мира и реда у Јевропи, њемачки је Цар без сумње — пише „Новоје Време“ унаприједио међународну комбинацију, којом се прва улога на хришћанском истоку препушта Русији. Ми мислимо да Цар Вилхелм, долазећи к нама управо у часу, кад се посредовањем сила склапа уговор мира између Грчке и Турске, доноси у Петергоф искрену жељу, да унаприједи и даље успјехе јевропског заузимања за источне послове. Полазећи с тога гледишта, мора се очекивати, да ће Цар Вилхелм, кад се врати из Русије у Њемачку, имати још више повода него ли до сада, да се држи оног политичког програма, који га је довео до тла, да и за јапанско-кинезког рата и за првих стадија дипломатског посредовања велесила у послове османске државе докаже свој потпуни споразум с Русијом и Француском. Погледом на то видимо у доласку њемачкога Цара догађај, који је ново јемство за добре односе између Русије и Њемачке. Ови су односи за сваког правог Руса све дотле добродошли, док сачињавају основу међународне ситуације, при чему тројни савез, који предводи Њемачка, није више истодобно политичка комбинација наперена против Русије и Француској. Ствараоцима ове ситуације указали су се у последње вријеме без сумње Њихова Величанства Цар Франц Јосиф и Цар Вилхелм. Надамо се, да ће потоњи као и његов владарски пријатељ и савезник из Русије понијети увјерење, да наши политички кругови за то знаду и да то цијене.

„Пол. Кор.“ доноси из Цариграда слиједећу основу за уговор мира између Турске и Грчке: Чл. 1 бави се цограничном линијом, коју ће на лицу

мјеста установити мјешовито повјеренство. Чл. 2. установљује ратну одштету са 4 милијуна турских фунти и финансијалну контролу велесила над старим и новим дуговима Грчке. Чл. 3. одређује неповредљивост капитулација, а модификације у правосуђу консуларних судова уговорит ће се међусобно. Чл. 4. говори о дефинитивном миру. Чл. 5. набраја посебне три конвенције, што их имаду склопити обје државе. Чл. 6. садржава главна начела о испражњењу Тесалије и Турској окупацији становитих дјелова до потпуне исплате ратне одште. (Гледе оброчне одплате није ништа установљено.) Чл. 7. установљује успоставу дипломатских и другог односа између обије државе. Чл. 8. одређује заштиту грчкијех поданика до редовите успоставе консуларног дјеловања. Чл. 9. тиче се одбрамбеног суда, који би имао судити ако би у вријеме специјалних преговора настале диференције међу странкама. Чл. 10. придржава порти право да предложи основу за преустројство конвенције од године 1881. Чл. 11. одређује вријеме, у којем имаде порта одобрити уговор.

Међутим јављају из Цариграда и то, да је услед новог предлога Турске чл. 6. с нова редигован и додан још нови чл. 12. Чл. 13. није такођер још установљен. Свакако ће требати до дефинитивног уговора још неко вријеме. О уведењу контроле над грчким финансијама нема више сумње. У Атини нијесу још потпуно на то пристали, али је отпор против тој контроли већ тако попустио, да се она мора сматрати прихваћеном. Грчку сили на то њезино повчано стање, које се не даде иначе уредити. На грчком двору влада додуше огорчене против јевропских вел-силама, те је нарочито Краљ Ђорђе огорчен, по краљевска га обитељ примирује и одвраћа од наумљена корака, да се одрене круне.

ЖЕЛЕЗНИЦЕ У ТУРСКОЈ

Директор жељезничке пруге Солун — Дедеагач објавио је у последње вријеме опширну статистику жељезничких пруга у Турској. По тој статистици дужина цијеле жељезничке мреже износи на 4800 километара, од којих су 2042 у Европској Турској, а 2758 у Азијској; од ових пак 4272 к. прелати су саобраћају, а 503 (250 продужења пруге Филаделфија — Азијон — Кара — Хисар, и 253 Пголемајидско-Дамаске пруге) граде се, и у скоро ће се и оне прелати саобраћају. Сума коју је држава издала разним друштвима за год. 1896 износи на 14,780.000 дин. Одјељење Филаделфија — Еванлар биће прелато саобраћају идућег мјесеца, а одјељење Еванлар — Усак свршиће се у Октомбру мјесецу. Као што је познато, даје је на проучавање и грађење пруге Битољ — Јанина, која, продужујући саобраћај одавде преко Солуна до Јанине, имаће највећу стратегијску важност. Друга ће пруга сјединити линију Солун — Дедеагач с линијом Солун — Битољ на такав начин, како не би људи, који крећу из Дедеагача, били принуђени да свраћају у Солун, те одавде послје узлазе у Битољску линију, него непосредно из Дедеагача да иду у Битољ. Овој ће линији бити тачка сједињења станица Тоучалар.

Кад ће се свршити изучавање продужења жељезне пруге Битољ — Јанина, и кад ће се отпочети грађење исте линије ми не знамо, али интересантно је знати то: којим ће путем кренути, и кроз која ће мјеста она бити проведена позалећи из Битоља? Ми знамо, да, кад се пруга Солун — Битољ почела градити, постојала је намера да се ова линија продужи и изведе, на Јадранско море, до Драча. На основу овог одређења је била комисија да проучи и разгледа мјеста око Охрида,

Елбасана до Драча, и која је све тачно проучила још прије три године али до сада није отпочето продужење пруге Битољ — Драч, и тако је пруга Солун — Драч застала на пола пута. Сад, пошто је искрело питање о продужењу пруге Битољ — Јанина, важно је знати, да ли ће она кренути путем преко Ђавата поред Преспанског језера, па на Горицу (Корчу), Коницу — Јанина, или преко Ђавата, Ресне, Охрида, те поред обала Охридског језера на Горицу, Коницу до Јанино? Било да се пруга проведе првим путем, било другим, разлика није велика; јер колико је растојање од Битоља до Горице кроз Пресну, толико је и кроз Охрид. Али ствар је у овоме: 1. Што ће жељезница пролазити кроз Охрид, додирнути и једну варош, са 120 села и 2 го, пошто се мора кад-тад продужити пруга Битољ — Драч, продужењем линије Битољ — Јанина, кроз Охрид, уштедиће се тамо пуних 60 километара а и мањи ће бити трошкови за пругу Битољ — Драч. Да пруга Битољ — Драч мора да се продужи то је ван сваке сумње. Свеугодно уђе њени из посљедњег Турско-Грчког рата какве су користи допринијеле Царској држави саграђене жељезнице, ми смо увјерени да ће се и линија Битољ — Драч у скоро отпочети да гради, и доврши, и тиме се Јадранско море веже са Солунским заливом. То налажу не само од пријек важности стратегијски разлози, него и развитак трговине. Линија Битољ — Драч обухватала би неколико вароши: Ресан, Охрид, Елбасан, Пеџин и Каваја до Драча, које би увијек пунили жељезничке вагоне како за Драч, тако и за Солун. Охрид би пунио жељезничке вагоне с рибом, свомем, с жатом и г. д. за Солун и Драч. Елбасан је неискрени мајдан најбољег зетина и маслина, које се караванима разносе по цијелом Балканском Полуострву. Каваја је мајдан зетина и соли, вриједност које износи на милијоне и троши се по цијелом Битољском вилајету. Драч пак, као једина седела за Албанију, а која има тргов. воза с Третом и Италијом, свјестинге је разлог осана, који ће се свакодневно укрцавати на жељезницу. Све ово дакле узимајући у вид, мораће да се продужи жељезничка пруга од Битоља до Драча, и да линија Битољ — Јанина прође кроз Охрид — Корчу — Коницу до Јанине. Све ове чињенице морају друштва, која ће предузети прављење поменутих линије, да узму у обзир. Само ћемо ми овдје обратити пажњу на следеће:

Кад су инжењери проучавали пут од Битоља до Охрида, они су проучавали и мјерили само тачке које воде од Ђавата преко Букава — сјеверно од Ресна на пола сахата, за тим преко Завоја и Овојница до Охрида; и тачке које воде од Ђавата, па јужно од Ресна, и поред обала Преспанског језера до села Стења, и одавде кроз Галички до, на обали Охридског језера, и даље управо са југа сјеверу, а поред обала окр. језера — до Охрида; а пропустили су, и није им дошло на ум, да разгледају треће једно мјесто; које би само једним тунелом скретило пут од Ђавата до Охрида за осамдесет од сто. То је мјесто следеће:

Између Ресна — подножје Ђавата — и Охрида уздиже се планина Петрина. Планина овај је ланец средњих грана Шар планине које се у правој линији спуштају са сјевера к југу, и као нека огромна програда одваја Ресан од Охрида. Баш на оном мјесту гдје с источне стране стоји варош Ресан, налази се до, који се пружа с источне стране и у правој линији к западу те пробија до срца пл. Петрину, а у дну тог дола, налази се мало село од 3 куће које се зове Петринско село. На супрот овоме долу, а са западне стране, баш на оном мјесту гдје стоји варош Охрид такође се налази други до под именом Видобински до, и који, пружујући се са запада ка правој линији Истока, пробија пл. Петрину до срца. На том мјесту дакле кад би се пробила тунелом пл. Петрина путовање из Ресна до Охрида жељезницом трајало би 20—30 минута. Кад би на против, жељезница ишла преко Галичког дола, или преко Овојничког дола, ишло би се жељезницом од Ресна до Охрида за 3—4 часа а колда ће требати да се и протрши за грађење линије преко овог посљедњег пута, то ће знати ика-

њери. За то ми препоручујемо друштвима, која имају предузети грађење било друге Битољ — Јанина, било линије Битољ — Драч да осмотре и проуче и овај наш трећи пројект, на ако га, као умјесног и корисног, усвоје, онда да се на тој тачци планине Петрино пробуши тунел, и жељезница спроведе.

Усвоји ли се пак овај наш предлог, ми изјављујемо још сада, да, сходно државним законима, задржавамо сва права која би нам отуда припала.

„Цариградски Гласник“

ДОПИСИ

Никшић, 18 јуна 1897. — Из Пљеваља јављају ми следеће: Ове године свршени су школски испити на велико задовољство православнога српскога народа; успјех је показан у мушким и у женским школама са одликом; што се има приписати, вриједнијом снагама учитељским. Или не само што је задовољно обшество православно овдашње, него и овдешње мухамедованство. Царска власт Пљеваљска једнакијем очима гледа и потпомаже како мухамеданско тако и српско православно школе. И ово године као и прошлијех година дошао је на испит честити Сулеман паша са особљем од царскога ушмета, и сви су били у парадној одјећи. Угледни и честити Мамутага Барјовић који болује од раматизма није могао доћи него је спремио свога сина Махмут ефендију, који га је заступао при реченом испиту. Ученици су одговарали слободно из свијех предмета све оно што треба и што је у корист српској православној младежи. По свршетку испита Сулеман паша освојио је господу учитеље и учитељице како је задовољан и како се весели што цијета рад школе православијех срба, и онда окрену се члановима православно обштинге и овјем изговори и нареди, како ће и у будуће настојавати жељама царскијем да се исогранично васпитава младеж православијех срба како у вјери тако и у свијем грамама наставо: у народном духу. Даље да им је слободно управљати својом школом без икакве и најмање препреке. За овјем отијевала је српска младеж Царску химну и са свијех страна орило се да живи Султан Абдул Амид Хан, да живи Сулеман паша љубитељ школа. Иза овога пред школом свирала је царско-војничка банда и тако се срчад и народ развије молехи Бога за здравље Султана Амиди и његовијех правијех велика.

Овди небу проунитати а да не споменом Мамутага Барјовића елементнога Херцеговца, који је сада прва глава у своме Новопазарском санджаку, који дише духом херцеговачкијем и који љуби своју домовину онако као што се и пристоји једном честитом Херцеговцу. Њега су неки безименаји тајно и подмуком нападали преко некијех српскијех мјестога и радили да га пред свијетом изобиче, као издајником свога народа. Али — залуду им била мука. Са захвалом изн осим на вијело задужбио Мамутага Барјовића, који је у Пљеваљском и Преполском кадилуку толико мостова направно и водовода све за своје новце, двадесет и пет мејена (школа) мухамеданскијех отворио, и све то о своме трошку издржава. Чујем да намјерава и ове године о својем трошку и неколико православијех школа по селима отворити. Живно нам Мамутага, наша дико и челошко Херцеговачка!

Наш добри патриот и добротвор православно српске школе Ари Аво Барјовић, син Мамутагани, који је одио на Кабу да се поклонити највишј светињи мухамеданско вјероисповиједи, дошао је здраво, а са одушевљењем срели су га мухамеданци и православи срби ово Пљеваљско вароши. На жалост и ове године покоси немилу смрт Андату Адризимулића, који је био угледни грађанин Пљеваљског Касабе, и којег жални грађанство без разлике вјеро. Он је за живота свога стекао са својим понашањем поштовање те су и у православијем домовима сузе оплакале његову смрт исто онако као и у мухамеданскијем. Додајем да је по селима отворено у прошлој години на ново 5 школа српско-православијех, што служи за похваљу опет Мамутага Барјовићу и Сулеман пашу.

Петр Костич.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Извјештај српског гимнастичког Друштва у Грацу.) Примили смо од управе српског дјачког гимнастичког друштва у Грацу извјештај коме са задомљством дајемо мјеста, желећи да се и остали српски ђаци угледају на ову своју вриједну браћу, и да им родољубиви Срби притеку у помоћ. Тај извјештај гласи:

Српска је ђачка омладина овдје увијек, да јој ваља, поред умног, водити и бригу о свом тјелесном васпитању. Савладавши пренеоне које су у туђини прилично тешке, основала удружење под горњим именом у фебруару пр. г.

Друштвени је приход изишо за двије ове године 556.83 фиор. Извори су му били: у добровољним прилозима 152.23 фиор. чланарини 284.60 фиор. и зајму 120 фиор. Расхода је било 523.49 фиор.: за вјешбаоницу се платило кирије 149.96 фиор.; за сирање 257.43 фиор. за пренос, подвоз, послугу, кориспонденцију и друго 81.10 фиор.; отплатило се дуга 30 фиор. и као добровољан прилог 5 фиор. једном новооснованом српском гимнастичком друштву.

У друштвеној имаовини заузима највидније мјесто: американски разбој (110 фиор.) американско вратило (74 фор.) осим тога друштво располаже ваљаним призором за борбе и тековима разне тежине.

Зими су се држала вјешбања два пута, а љети три пута неједно, по два часа сваки пут. Вршиле су се вјешбе на разбоју и вратилу, изводила се шведска гимнастика, мачевање се, а кад год је, у празничне дане, вријеме било погодно, пјешачило се у лијепо градачку околину, и тада су се, кад су прилико допуштале, замјетале наше народне игре: сакање, бацање камена с рамена, утркивање и рвање.

Прве су године била 44 редовна члана и 4 помагача. Друге 58 редовних чланова и помагача 5. Вјешбања су се просјечно за обје године 33 члана.

Друштво је с помоћу пратило сваки гимнастички покрет у Српској земљи.

Ово је прво за сад и једино српско гимнастичко друштво с ову страну Саве и Дунава. С кога се гледатиш пошло, оно има разлога да постоји. Истина, услови су му за живот потешки, али омладина од своје стране чини све, да му основица буде трајна, труд уснијећа и да се својој сврси што посјешније креће. Молимо сва кога, коме је на срцу здравље и снага омладине и организација њена овим путем, да нас помогне. Са захвалношћу спомињемо имена прилагача изван Граца: г. Др. Милан Јокић у Бечу 23 фиор., из Панчева преко г. Н. Николића 11 фиор. г. Симо Малић из Босанске Градишке 5 фиор., г. Нико Уларевић 2 фиор., г. Милан Паранос, г. Вељко Паранос, г. Вељко Јовичић по 1 фиор. — сви у Брчком. Остали су добровољни прилози од стране омладине у Грацу.

15 јула 1897.

Адреса: Serbisher Turnverein, Graz, Universität.

ЛИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

ИСТОРИЈА ОСЛОБОЂЕЊА ИТАЛИЈЕ

По Е. Мартинетто

XVIII, ПОСЉЕДНИ ВЕРСТОНОСНИ ПОХОД. (1867).

Ријечи Виктора Емануила млатачком посланству могло су се лако разумјети: „дворшетак“ Италији значајно је пренео престонице у Рим. У скоро свијем умовима била је тврда вјера у сједињење Рима с Италијом, али нико не знадијаше како то да се постигне, који је пророк могао предвидјети Седан?

Одма послје рата влада италијанска имала је доста да се брине о садашњости више него о будућности. Једна побуна у Палерму могла је имати вишијех посљедица, да није било храбрости и одлучности градоначелника, младога маркиза Ди Рединаја. Злочинства и сиротиња, републиканске страсти, узнемирење свештенства због новог законодавства, а сврх свега незадовољство, да се мало учинило послје 1860, да се испуно обећања, допринесено побуни, која би угушена тек стигне војска са севера. С друге стране, примјешњавање закона о укидању религиозних друштава и оксиро прији њиховијех добара пружало је нову потешкоћу. Ривазоли распушти камару, али и нови парламент није био вољнији, да га потпомаже, и он даде оставку. Наслиједи га Ратаци, који протурџи закон, по ком се обновиле многи манастири, средством откупљивања њиховијех добара појединијех лица у своје име.

Назначени рок септембарском конвенцијом Французима, да оставе Рим, истакло се у децембру 1866. Извршујући своју обвезу, француска влада изјави да задржава себи потпуну слободу дјеловања за у будуће. Обвеза септембарско конвенције ступи на снагу и не прође много

(Марковијев телеграф без жице.) Има већ око десет година тежиња, да се за телеграфисање као спровод употреби ваздушни простор, мјесто металне жице. Прве је практичне покушаје те врсте чинио Инглез Прис, који су уснијећа показали на даљини од неколико километара. Има већ неколико метода за то телеграфисање кроз простор без икаква вјештачког спроводника.

Први метод оснива се на принципу, да један електрични спроводник, у ком циркулише наизмјенична струја, у другом удаљеном спроводнику изазива електричну струју. — Друга метода оснива се на електростатичним узроцима, усљед којих једно метално тијело напуњено електрицитетом пуни електрицитетом друго метално тијело од њега одвојено. — Трећа метода узима у помоћ спровођење земље, те узима земљу, која је до сада служила као повратни спроводник, за полазно спровођење.

По овим методама већ се уснијело било, да се удеси телеграфско споаразумевање између свјетлећих кула и обала, између оближњих острва и континента. Али је све то вредило за мале даљине и за врло скучену употребу.

Италијански инжењер Маркони отишао је много даље. Његово телеграфисање без спровода оснива се на принципу електро-магнетског таласастог треперења, које је открио професор Херц. Електрицитет са свим као свијетли зраци, има особину да се у простору шири таласастим кретањем. Ове електричне таласе на њихову путу не могу да задрже, као свјетлост, препреке зидова, дрвећа и т. д., него они продиру даље, као оно Рентгенови зраци. На том увићању оснива се Марковијев проналазак.

Електричне таласе Маркони производи једним апаратом, који је сличан Херцовом. Двије масивне кулае од месинга, умочене у зејтин, сачињавају електроде. Зејтин одржава чисте супротне површине на кулама, а међу њима се произведу наизмјеничне струје за брзином од 250 милијуна на секунду. То је скоро брзина свијетлог треперења. Свака кула има 100 милиметара у пречнику, а удаљене су једна од друге 500 милиметара. Свакајем електричне искре између те двије кулае ствара се електрични талас, који се продужава до станице за пријем депеше. Тамо је овако удешено: намјештена је једна мала стаклена цијев од 4 сантима, у којој се свршавају два краја од жице. Цијев је испуњена струготинама од гвајџа а ваздух је излучен. Ова цијев мијења свој електрични спроводни отпор под утицајем електричних таласа, који до њега допиру, те усљед тога може производити знаке. Ради тога цијев је у везу доведена с једном батеријом и с обичним телеграфским редом. Реле води даље Марсовом апарату. Да би се савладао велике даљине, један крај стаклене цијеве стоји у вези с металном плочом на једној високој катарци, а други је спроведен у земљу. На овај начин може се за сада без жице телеграфисати на даљини од 13 километара.

„Одјек“.

да јој се осјето погодно посљедице. Да је Ривазоли био на влади вратио могло је потрајати које вријеме, јер ма да је он био позитивни противник свјетске власти, он би поштовао септембарску конвенцију и чинио да је сви поштују. Он није био човјек, да трпи јупачке несмотрености другијех, с намјером да присвоји или да се одрече посљедица им, како му се учини. Ратаци, напротив, одговарао је потпуно том политичком типу; и многи патриоти, готови да поднесу сву одговорност у случају неуспјеха, и да уступе сву заслугу у случају уснијећа, почело рачунати коришћу, што би добила народна стар, повлађивајући његовом карактеру. Аспиромите, који их је морао опомињати, противно је утицао, предостављајући да први министар нестрпљиво очекује час да избрише ону мрљу са свога имена.

Ипак акциона странка сматраше да је боље било причекати и позити развој догађаја. Тако је Мацини мислио; али Гарибалди био је другога мишља. Потакнут нестрпљивом човјека, који види да пролазе године и да му се живот приближује крају, а да се не остварива најмилиј од његовијех идеала, али од чести и увјерењем да је политички положај тако повољан, да се не би могао брзо повратити, Гарибалди одлучи да се лати оружја јесени 1867. Његови пријатељи нијесу га могли одвратити. Било много рећи, да је очекивао помоћи од владе, али готово нема сумње да се надао, да ће принуђи Ратација на своју страну, а било је дубријех р збога, да се тако нада.

По Ратацијевој верзији, која брани његову политику, тврди се, да је он учинио све што је могао прије него је коцка бачена, да стане на пут походу, и не уснијећи, да је одлучио да пошаље војску преко границе, да тражи разузданог војсковођу. Ма да се то слаже с његовијем понашањем, није довољно да растумачи а још мање да оправда.

(Нове књиге.) Примили смо на приказ следеће књиге:

Историја српских школа, у Аустро-угарској монархији. Написао Мита Пешковић. Ово је дјело добило по Српској Матици расписану награду од 50 дуката. Ср. Карловиц, Српска Манастирска Штампарија, 1897. Цијена 70 новчића.

Име писчево, добро познато између српскијех педагога и српскијех трудбеника, мора свакога образованог Србина и Словенина побудити да потражи ову његову научну радњу, тијем више, што је ово први покушај у излагању историје српскијех школа у српској књижевности.

Није ово само историја српскијех школа у аустро-угарској монархији, као што стоји у наслову књиге; него је ту изложена цјелокупна радња на културном пољу српског народа све док је онај дио српског народа, поселини у Аустрији, ту почео подизати ново огњиште српске просвјете, које је било опет једино у Српству све до те искре, што су с њега стрцале, нијесу поджегле нова огњишта у центрима независнијех српскијех држава, и по осталијем дјеловима раскомаданог Српства.

У првој глави ми наводимо како се зачала наша просвјета и како се развијала до пронасти наше на Косову. У то доба сва радња на општој просвјети вршила се по манастирима, што је мезимца Немањина и повукло у кодо калуђера, у ондашње среднште просвјете цијеле источне цркве — у Свету Гору. Ту Свети Сава са својим Оцем подиже Хиландар, и тако веже српски народ са овим просвјетним средиштем. Да се ова веза учврсти Немањини подижу по Србији манастире, што чине и остали српски владари иза Немањина. И ти манастири, као и у Светој Гори на истоку и као у цијелој Јевропи на западу, нијесу били мјеста само за молитву, него су то биле школе и академије наука у оно доба. „Из тих манастира напјали су сви слојеви тадашње и касније Србије знањем, које их је задржавало вјером и љубављу према свакој племенитости. А у стољећима наше потиштености и несреће манастири нам бјеху буктиње, које никад не дадоше народу, да изгуби из очију своју славу прошлост и наду у бољу будућност.“ Великом духу и раду нашег првог Просвјетитеља имамо да захваљимо, „што нам црква и просвјета готовина носи особити карактер, по коме је лако познати, да је попила у српском народу.“

Покрај манастира, на Немањинком двору, Крајница Јелена заводи школу, где су се дјевојчице училе „некакоу благочинију и ручном дјеланију женскому пољу привлачествујунгом.“ Ова школа вршила је свој благотворни утицај преко 30 година. „А за то вријеме дала је она земљи лијеп број спремићех дјевојака, које су као домаћице, сунруге и матере свакако уснијећно дјеловале у својем дому, а корисно утицале и на своју околину.“ Душан Силини иде даље, и миље сваке године повећи број дјечака у Дубровник, где су се учили и васпитали.

Генерал Ла Мармора, који је био вазда противан септембарској конвенцији, ма да је припадао странци која ју је закључила, изјави једном да не би било доста 200,000 људи, да чувају границу Папину од Гвериле. И кад би то стојало, не може се не мислити, да један министар, који је озбиљно хтио да предузме покушај, не би овако поступио, као што је Ратаци. Он је мислио да подражава Капура, а у ствари подражавао је само саму несталност.

Ратација био наклоњен итрији а не цуетовини у првом смислу ријечи. Цуетовини министар био би посјећено што је више могао подхват, потајно или по потајно, па би био понао у Рим прије него клерикална странка у Француској принуди Наполеон, да посредује. Остало пшаху учинити Римљани. Оно што су учинили 1870, пшаху учинити 1867. У обрану такве политике Италија је могла навести да пужда нема закона. Свак је држао, ако Гарибалди пође у Рим, да за њим морају и Италијани, што је захтје вало и само обезбјеђење Панае Саучеише у том покрету пшање бити повреда септембарско конвенције; али је ли Француска поштовала ту конвенцију? Епископи француски сакупљаху војнике по свој Француској за Папу; у Антибовој легији било је официра и редова из француске војске; и кад су војници дезертирали, ратни француски министар посла у Рим генерала Димона, да пази на дисциплину тог рђимента. Тијем се био повриједио дух, ако није слово конвенције. Рекло се, да је Ратаци тако и мислио, него да Крајније пристао. Да је то било истина, министар пшање у самом почетку покрета дати оставку, а не при свршетку. Напротив видјећемо, да се Крајније опирао, да његова војска посредује, али је онда већ био згодни час.

Пошто се допустило Гарибалдију да кроз шест недеља чини што је хтио и да

Иза смрти Душанове, унутрашња борба великаша зауставља просвјетно па редовање, још више пронаст на Косову. Али се ипак ради. Високи Стеван подиже крајну и богату Манастију, где су се писивале разне старе важније књиге и на српски преводила разна значајнија грчка дјела. То је било „спијездо српске књижевности, палата прве српске академије наука“ (Ч. Мијато ић.) Ти књижевници наши из XV. вијека познати су под именом: „рсеавски преводници.“

Овдје је било мјесто да се истакне Ободока Штампарија, о којој се најбоље огледа дотадашњи развој српске културе, и која је била прави расадник српскијех штампарија. Овдје се положио основ православно-словенској просвјети, како су то прогласили сви руски универзитети и академије о прослави четирестогодишњице ове прве српске штампарије, којој о. Макарије израдио типе, словенске азбуке, који се даље нијесу могли усавршавати, а научна радња академика Јагића открила нам је научну спрему калуђера, који су тада приређивали рукописе за штампу на Ободу и на Цетиљу. Ова просвјетна радња на крају XV. вијека, која нас изједначаје са онда најпросвјетлијим народима, најбоље засведочава спосебност и тежињу за просвјетом српског народа; она је плод просвјетног дјеловања нашег од првог нашег Просвјетитеља. За то је г. Пешковић скривно својој радњи, што је оставио, да тек мимогред спомене Ободоку Штампарију, кад се у Карловцима почело мислити, последице скоро три вијека, да се оснује нова штампарија; јер ићишно још боље доказати, да су „у српском народу дивно заступљене све особине, које га непобитно карактеришу (још онда) као уман, за културни живот спосебан народ.“ што је била сврха првог одјелка ове књиге.

Врло је добро израђен и други одјелак „од српске пронасти до сеобе.“ Велика је срећа била по нашу националну онстанак, што српска просвјета не бјеше уредеређена у српској власти, која се истурчила, него у српскијем манастирима, на које се Турци нијесу обзирали, не схваћајући њихов значај у народу. Уз манастире појављују се гуслари као народни учитељи и васпитачи. Та школа „напајала је ушестени наш народ идејалима, који су га сретно провели кроз све вјекове несреће и искушења.“

За тијем долази, последице сеобе, српски просвјетни рад у Аустрији, који отпочињу у Карловцима руски учитељи са рускијем букварима, главнијем правцем, да се сачува православна вјера.

Потребито је свакоме образованом Србину да се избдиже упозна са овим радом одчељене границе наше стаблде, који г. Пешковић опширно излаже, и онда ће нам лакшо бити да ону сеобу прегоримо, а можда, можда ће је који Србин и благосиљати, обзиром на већу опасност, која је Српству пријетила и пријети од просвјетног запада, него ли од дивљег Арнаутлука.

Т.

Како је постала Бугарска Егзархија посвећено српско-бугарском споразуму

издаје прогласе по својој вољи, Ратаци нареди да се изненада уписи 23 септембра у Симаулиги, и пошло на Капреру, где су га чуваји десет ратнијех бродова. Ипак Гарибалди утуче 14 октобра на једној барни на острву Маддалену. Оголон сјутри дан превезе се на Сардељу, окле се упути на тосканску обалу, и тако изненадиши пријатеље и непријатеље, појави се у Фиренци, држећи бесједу са једног балкона одушевљеном мноштву. Гарибалди се био ослободио, али изгубљено вријеме није се могло навнадити. Ма да су Аберби, Никотера и Меноти били похитали са четама код Витерби, ништа озбиљно није било учињено. Уз то је ово заустављање донјело кобне посљедице. Историја другог француског похода никад неће бити како треба испричана. Док је Наполеон оклијевао није оклијевала клерикална странка у француској. Ројалисти и клерикалци француски имали су бити у Риму свршетком октобра. Најзвучнија имена француског племства најмилијали су бродови и стигали у Рим на стотине, придружујући се Папиној војсци као прости војници. У самом двору царевом сповало су се замке, које су стегле Наполеона. Ријечи старе погодбе са ројалистима: „Уздужи Папу на престолу, и ми ћемо тебе!“ — звучале су му на ушима. И он понусти.

Ингервенција француска била је одлучена у министарском савјету 17 октобра. И тек тада Ратаци посла војску преко границе. Видећи да се с њим не слаже ни Крајније ни цети Му другови, даде оставку два дана касње. Гарибалди се појавио у Фиренци 20 октобра. Како није било министарства, није се нико мијешао. Из Фиренце особитијем влаком пође у Терни, а отолан прешао је границу да стигне добровољце код Рима.

Од 19 до 26 Наполеон наређивао је и оповиљао наредбе односно подаска војске из Толона. Најпослије војска крену. Морала

Београд, парна радикална штампарија, 1897
Цијена 1 динар.

У овој се књижици износи преписка србијских преставника у Цариграду са београдском владом, за вријеме бугарске борбе са Цариградском Патријаршијом за самосталност бугарске цркве. Ова преписка свједочи да су србијски преставници били вазда у договору са рускијем послаником генералом Игњатијевим, који је подржавао праведне бугарске захтјеве, и у исто се доба заузимао, да се одржи јединство бугарске цркве са Патријаршијом. Србијски преставници, Богичевић, Филип Христић и Јеврем Грујић у истом су правцу радили и више пута имали су најбоље изгледе, да ће успјети; особито код Патријарха, али је улив из Атине у патријаршијском савету тражио расцеп, као што је опет турска влада Бугаре храбрила.

Из ових докумената види се искрено интересовање Србије за унију бугарске црквене самосталности, што писац износи у корист што ближе и што искреније споразума између српског и бугарског народа. „Да је Србија учинила Бугарима неоцењене услуге у борби њиховој за њихову црквену самосталност, — вели писац — то је сада јасно као дан. Узајамност и правичност захтјевале би, да се сад Бугари колико толико сличнијем услугама Србина у њиховој културној борби одуже.“

А никакав трајни споразум не може се постићи већ на основу узајамности и правичности; за то је писац учинио велику услугу тој нашој императивној, животној потреби.

Из српске или хрватске синтаксе.
Порицање (negatio.) Написао К. Миленовић. Београд, државна штампарија, 1897.

Обраћамо пажњу на ову научну праву, врло користну за свакога, који учи српски језик, а и најбоље познаваоци свога језика изучавају га, док су живи.

Нијесу него двије ријечице: „не“ и „ни“ — али колико је правила о њиховој употреби!

И ових дана омакла се једна крупна погрешка у томе обзиру у једној озбиљној радњи. Мјесто: Све за образ, а образ ни за што. — ту стоји: Све за образ, а образ за ништа. А каква је овдје разлика у значењу између: „ни за што“ и „за ништа.“

Најљепши urez u duši i srcu dobre Hrvatke. Сударедно-поучне приче и приповијест за младеж. Хрватској омладини превео их и билежкарна поратно Иван Томашић, учитељ загребачки. Загреб, 1897. Накладом књићаре Т. Супрана. Цијена фиор. 1.

Um i srce. Вјенас прича и приповијест за одраслију младеж. Написао Драгутин Јован, загребачки учитељ. Загреб, 1897. Накладом Т. Супрана. Цијена 60 новчића.

Osnova za sabiranje i proučavanje građe o narodnom životu. Написао Dr. A. Radić u Zagrebu, štak dioničke tiskare.

је тада стићи вијест у Париз, да је генерал Менабреа наслиједио Ратигаја, и већ се није сумњало, да ли ће италијанска војска поћи напријед да Пану брани. Менабреа је био најхладнији италијански државник у римском питању. Није било већ опасно сти, да ће се сукобити италијанска са француском војском. Менабреа нареди да се заузму неки положаји на граници, и да се на сваки начин избјегава сукоб са французима, и тек је било довршено подухвате Гарибалдово, италијанска је војска била опозвана. Положај што је Менабреа заузео према добровољцима одма се видио у Краљевом манифесту, гдје су названи одметницима. Французи су могли слободно доловати.

У Риму се буна не подиже. Осим тога, што су им вође били у прогонству, нијесу имали ни оружја. Елико и Ђовани Кајироли покушали су да унесу Тавером потребито оружје у Рим. Припуњени да впуште даћу, склонише се у Монти Паризоли, гдје су били нападнути у Вила Глорија на догад обећане земље. Који не надише, били су заробљени. Међу мртвима је био Епико Кајироли, који паде у наручја млађег брата. Док је издана, француски луври, патицаху браћу на бајонете, и Ђовани Кајироли доби десет рана, од којих кањше умрије, послале гешкијех мука. Оли су били трећи и четврти син Аделајде Кајироли, што умираху за отаџбину. Само један од њезинијех пет синова остаде у животу, да мјој се нађе уз постелу при посљедњем часу: то је био Бенедето, будући први министар, који ће снасти Краља Умберта од ножа једног разбојника.

Панска војска бројала је 13,000 људи, а генерал Куртен предводио је онај дио, што је био изван града. Пуковник Шарет је предводио заув. Гарибалди је имао 7000 до 8000 добровољаца. Тек стиже међу њима улије им нов живот. Одма, 24 октобра, подиже војску пут Монте Ротондо, који влада разијем путовима. То је био

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(Један примјер.) У прошлој години, у свесци „Н. З.“ за Мрт завршен је чланак „Свештеници и народно здравље“ у коме се говори о односу и утицају свештеника као непрестаног додиривача са животом нашега сељака, који је и сувише конзервативан према лекарској помоћи у болести. Наш сељак већу вјеру има и полаже у „зелену казеницу“, боб, грашак, живи угљен и пасуљ, но у моћ науке оличене у човјеку. — У случају болести, наш сељак, тек пошто пређе све степене свијих забуда, сујевјерија и празновјерица и кад болест дође у онј стадијум кад самртни ронац очито игра на лицу болесника, тек тада се једва наклани да пође лекару.

Од те неподесности у времену, кад треба болесника водити лекару, као да понајвише и долази оно погрешно увјерење сељака „да му доктор не може ништа помоћи“, јер он хоће да је у лекару оличена могућност „вакруснућа мртвих!“ а не зна да је лекарској немоћи сам крив. Зато га ваља обавјештавати а зато су најпознији, сем других, учитељ и свештеник „свештеник код одраслијех а учитељ и код дјечице, која су му по јерена да их спреми за будућност: а положи ли се добар темељ сдлашности, утрт је правиан пут љенној будућности!“

У поменутом чланку указано је чим и како може свештеник да утиче на здравственост своје паство, напоменуто је да изрека Христова: „Вјера твоја спасајет тја“ има свог потцуног оправдања и научно истине, јер психолошки узроци вјере и односи душе и тијела у много и много до сада примјера дали су доказа, да је богочовјек, прије непуних двије тисуће год. био одличен познавалац човјека — његово двојак природе.

Ми пак, користећи се познавањем једног таквог примјера, хоћемо да га прикажемо тим већма, што у њему имају скоро подједнако удјела и лекар и свештеник, те у тој заједничкој допуни обезбједино красну будућност једном младичу.

— У селу П. ереза ражањског бјеше јединац у оца и мајке, који бјеху врло доброг имовног става. Младић тај имађаше око 17. својих год. Но, и ако бјеше толико одрастао да може бити од велико помоћи својима у пољском раду, никад га не затичаше ручак (раденички) на виви се српом или у ливади са косом, већ у кресту, гдје још од синоћ чмава. Обично се жално да је слаб, али у истини тога није било.

Без сумње, да ће великој већини читалаца бити позната љупкост, миловање и мажење сељачких јединаца, отуда је ваља и дошла и из ранијих на старије год. пренела, таква расположеност или боље рећи болест на овог младича, који бјеше већ у чистој мрзоволи према сваком кресту и раду.

Родитељи његови бјеху у бризи, шта ће и како ће — којим начином да га одвикну и излјече од тога. Ишли су бајалицама, вратарицама, да му није „наспраћено“, па га и неким црквицама водили,

најважнији војнички положај у панској држави. Посада, која је била у тврдом граду, и имала топови, држала се читав дан 25 до поноћа, али у зору подиже бијелу заставу. Кад им је из Рима помоћ стигла, било је већ касно. У јурину нало је 400 мртвијех и рањенијех добровољаца.

Међу заробљеницима било је угледнијех особа. Гарибалди посла у Рим предлог, да ове заробљенике промијени за рањеног Кајирола и мртво тијело његовог брата. Предлог је био примљен, и уговор извршен послје Ментане.

„Гарибалди на врата!“ била је муње вита вијест, што се просу по Риму у вечер 26 октобра. Али друга вијест стиже прву: „Французи у Квинтавеку!“ Гарибалди се био приближио скоро до градских зидова, очекујући побуну у граду, када французи стигаше 29, и даде наредбу повлачења на Монте Ротондо. Добровољци имају мњу, да су војници што мисле, и они ово повлачење сматраху као почетак свршетка, и трећина остави војсковођу, прешавши границу Италијанску. Изгледа, да је и Гарибалди мислио да се повуче у Абрици, и да отогон праги догађаје, али кањше остави Монте Ротондо намјером да покуша срећу са панском војском а не са француском. И изгледаше да ће тако бити, јер французи нијесу мислили да се икну из Тиватаске, држећи да ће доволно бити њихово присуство ту, да Гарибалди одустане од подухвата. Али пана није тако мјој; требало му је пролијевања крви, што је још један доказ био неизмирљиво сти позива Христовог намјесника са позивом владоша. Пански генерал Канцлер хтио је да разбије добровољце, прије него се повуче. Панска војска изађе из Рима кроз Порта Паја пут Монте Ротондо, преко Ментане. Истог дана, 3 новембра, Гарибалди је био наредно, да су готови зором; али је била стигла добровољцима нова обућа, и Мепота предложи да се разијели добровољцима, прије поласка. Да тога није

те да лежи на оном мјесту, гдје је престо био не би ли му то помогло — па ништа, вајде никакве.

Срез ражањски, до скоро времена, био је те среће, да нема свог лекара. Лекара, који у овом времену пролазаше кроз П. за Раџевац, срете на путу отац и исприча му шта је са његовим сином, питајући има ли му лијека. Има, бјеше одговор лекара, али љу свратити да га прегледам и лијек припрешим, кад се из К. вратим.

Дошав у К. нађе се са свештеником у чију парохију спадаше болесник и ушита га, познаједи болесника? — Свештеник одговори, да познаје и обавијести га о односима који владају код болесника. Лекар му да упуства и рече: да ће га послати да му чита. У повратку свом сврати к болеснику, прегледа га и поред осталог рече: да ваља његов свештеник да му чита и то рано нескр јутра.

Болесник, пошто је неколико пута већ употребио лијек оде к свештенику. Свештеник читавши му молитву рече: „ако од данас па за четрдесет дана, сваког јутра по дочекаш рађање сунца, горе у винограду код записа, знај да ћеш умријети, најдаље за три мјесеца“. Ово му је рекао у присуству оца и мајке.

Нема тог живог човјека, који би посумњао у ријечи овог аuctorитета. И онда, схватљиво је да је овај сеоски младич, веома полагао вјеру у ове ријечи свештеникове, по да му их је казао лекар. Од тог часа овладао је њиме страховање за живот а и вјера, да ће остати жив, ако чини оно што му пона рече. А колика ли је бојазан била, његових родитеља? — Њима пак рече: „за неколико дана, док не могодеш сам, будити га прије зоре и ако не би хтио да устане потегните га на моје ријечи. Посједјели су још мало, свештеник им је објашњавао, са вјерске стране, узрок и посљедице његове болести, па су по том отишли. И шта је било?“

Због велике бојазни за живот свог јединца, родитељи су били и сувише реносни, тако да су за све вријеме од читања па за двије неђеље с њим отац или мати излазили „горе код записа“ и разговор путем, са болесником, и највећем страхопоштовању водили о ријечима пошним... Посље овог времена младич је сам устајао без родитеља, и прије њих.

Чешћи постуци прелазе у навику, навика у обичај а обичај, само ако је добар, крунише успјехом оно рад чега је. — Училимо створење, послје одржаног четрдесет дневног раног устајања, устајаше и даље сам, прилагоди се раду и сваки даном све већма добијаше изглед свјежа живота... У двадесетој години отишао је у војску а кад се отуд вратио, код куће је затекао синчића, гдје тена: тата, тата! и погом чини сигуран корак.

Данае је „болесник“ здрав, вриједан раденик и грађанин, коме у општини дају видно мјесто. А кад му објаснише како је оздравио, или кад се о томе зачне говор — он се прекрети!...

Ж. Рад.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

ЦЕТИЊЕ, 1 августа.

(Из уредништва.) У одсуству нашега уредника, г. Др. М. Томаковића, замјењује га г. проф. Филип Ј. Ковачевић.

(Нова телеграфска станица.) свечано је отворена у Жабљаку, дана 27 ов. м., уз одушевљено учествовање свих мјесних власти и мноштва народа.

(Мио гост.) Чувени српски научњак-критичар, г. Милан Решетар, припни је ових дана овдје међу нама и отпутовао у унутрашњост Црне Горе.

(Вријеме.) У понедељак пала је обилата киша по свој земљи. Тијем је осигурана наша љетина.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

БЕЧ, 19 јула. — Књаз Мирко припни из Карлсбада, Књаз Данило отпутовао из Задра за Беч.

ЦАРИГРАД, 19 јула. — Текст 13. предходнијех параграфа састављени са Тефик-папом, изузевши параграф 6. односно евакуације Тесалије; губи се нада да ће се за скоро свршити.

СИНАЈА, 19 јула. — Књаз Бугарски пошто је учинио посету Књазу Насљеднику, који се сад налази на опорављање здравља, отпутовао је за Рупчук, на дине гала у Пелеш измијењене су пријатељске здравнице.

ЛОНДОН, 19 јула. — Сесија парламента затворена. Говор трона конституира уједињење шест великијех сила у Грчком питању, које су заједно радиле да одврате Краља Грчкога од рата, којег је он несрећом предузео, силе су заједничкијем радом навеле Султана да прекине рат и да отпочне преговоре за мир. Срдачни одношаји са свим осталим страним државама стоје непоколебими. Трактат мира између Грчке и Турске није коначно завршен, али се надали да ће се Турска задовољити ратном контрбуцијом наустив Тесалију, изузевши неке мале стратешке тачке.

ПЕТРОГРАД, 19 јула. — Хо-хенлое ће пријети да присуствује на обједу кога даје Муравјев, на истом ће присуствовати посланик Немачке Илхсестајн.

ЦАРИГРАД, 20 јула. — Султан је примио на аудијенцу Камбона, на послје њега Ђорђевића у једној дугачкој аудијенцији, па којој му је обећао испунити жеље Србије односно

Пански заповједник ово је узео да се односи на оне који су били у Кашћеду, а 800 што су били по кућама одведе триумфално у Рим. Шћаше бити наметније да су и њих пустили. Говорио се, да су Гарибалдини разбојници, а овамо Римљани видјеше младије тек одрасле, биједи лица и мисаона.

Али су побједиоци клицали од радости: „Живио Пио Девоти!“ Повлачење гарибалдинаца слиједило је ноћу у пољској тишини. Гарибалди на коњу није проговарао, него једном старом другу: „Ово је први пут, да овако обрћем леђа; пијаше бити боље“... ал не изговори: „умријети“.

Док кретао из Фелине, намјером да се врати на Капреру, бијаше ухваћен по наредби италијанске владе, његови официри ставише руку на балчак, али им он забрани да силу употребе. То апшење била је изминна увреда човјеку разбијеном, који је много дубоко Италију; али је Менабреа мислио, да ће тијем снасти јединство Италије, јер је Наполеон био писао Виктору Емануилу, ако он не може да влада Италијом, да ће му он, Наполеон, терет облакнати, оставивши му Пјемонт, Ломбардију и Метачку. Уапшење Гарибалдово свједочише да Краљ може владати, и предстојећа опасност би уклоњена, ако је истина, да је Наполеон тако писао. Прије ће бити да су се Менабреа и Краљ бојали, да тако Наполеон мисли.

Као послје Аспромонта, послје Ментане Гарибалди је био затворен у тврђави Вериано. Послје које неђеље био је послан на Капреру.

Посљедњи крстоносни поход био је довршен: остаде судбини да учини што је преставало.

уређења црковног и школског, као и манастира Хилевдара.

ПЕТРОГРАД, 20 јула — Јахт Хоензолерн са Царем и Царицом Њемачком присио на подне. Царско-руски јахт Александрија приступио при Хоензолеру, Цар са Царицом и Великијем Војводом Алексисом одма су изишли на Хоензолеру. Цареви су се више пута срдачно пољубили, такође и Царице. Послије тога Величанства су на јахту Александрији пошли у Петерхоф, праћени одушевљенијем клицањем народа. При излазу у Петерхоф дочекали су их сви Велики Војводе и Велике Војводице, великодостојници и Хоенлосе, пред којима је Цар честитао Вилхелму његово наименовање адмирала на руској флоти. Послије тога је следовао објед. Муравјев у име Цара предао је Булову ленту Александра Невскога.

БЕЧ, 21 јула — Књаз Данило присио.

ПЕТРОГРАД, 21 јула — Варош богато окићена и украшена. Величанства Њемачка одушевљено поздрављена клицањем народа. На 11 ура из јутра Величанства присијела у Петроград, пошавши у тврђаву Петропавловску положили су круну на гроб Александра III. У вече примање и вечера гала у Петерхоф. Цар је наздравио Величанствима Њемачкијема, захваљујући на визиту, у којој види обновљење традиционалних одношаја између двије царевине, и јемство драгоцјено за одржавање општег мира, које је највиша циљ свијех. Вилхелм је одговорио захваљујући на пријатељски и величанствени дочек и на његово наименовање рускога адмирала, у чему види нову потврду традиционалних одношаја, с потврђењем званичног Царевог обећања да ће са свијема силама својим настојати за одржање мира, и да ће му у случају нужде бити у помоћ против онога ко би опровао да наруши исти; за вријеме вечере Цар се цукао чашама са Хоенлојем, Буловом и Радоином, а Вилхелм са Муравјевом и Вановским, који носачу Црнога Орла, кога им је прије вечере Цар Њемачки предао.

МАДРИД, 21 јула — Јављају да је Каповас убијен три пут из револвера, умирући викао је живјеља Шпанија. Злочинац је анархиста, арестира,

родом из Неапоља, именом Голи; министар унутрашњих дјела заступа привремено министра-пресједника.

МАДРИД, 21 јула — Изгледа да ће Пидал, досадањи пресједник скупштине примити се за пресједника министарства, послје 9 дана одређених за короту Кановаса Народ у свијем провинцијама јако озлојеђен због оног несрећног случаја.

ПЕТРОГРАД, 21 јула — Величанства Њемачка пријешла су јуче у Красное село, Вилхелм и Никола на коњима, а обије Царице са Великијем Војвоткињама у колима, изишли су у војничко поље, где их је војска поздравила са усклицима „ура“, а музика је одсвирала Њемачку химну. Данас велика парада од 34.500 војника; Вилхелм одликовао министра рата, Ванског, Цријем Орлом.

ЦАРИГРАД, 21 јула — Књаз Бугарски присио да поздрави Султана и да утврди досадање одношаје пријатељске, где ће остати два дана.

ЦАРИГРАД, 21 јула — Књаз Бугарски присио на Борису, дочекан од Шакир-наше, војничког канцлера и нише другијех великодостојника, послје чега је одено у двору Долмабагче. Књаз са свитом примљен у Илдиз-Кјоск у пет кола дворскијех која су дошла за њих.

БЕЧ, 23 јула — Александар полази сјутра за Карлсбаден.

ПЕТРОГРАД, 23 јула — Послије јучерашње војничке параде у Красное село била је вечера на којој је Цар наздравио Њемачкијем Величанствима, а Вилхелм Рускоме Цару и Царици. Гала балет на острву Олга врло је лијепо испао, освјетљење острва и околине величанствено, мрнари ъемачки у педјељу били су јако одушевљени и симпатично дочекан у публичним кардинама. Марина руска у част ъемачких официра давала је банкет који је имао карактер друженства. Царица Њемачка данас посетираше је све интересантије ствари кроз Петроград. Вилхелм присуствовао је стратигичним вјежбањима у Красное село, у вече дине гала у Петерхоф. Величанства свуђ најодушевљеније дочекана.

ЦАРИГРАД, 23 јула — Визита Књазу Бугарскога јест посљедица позива Султанаова приликом његовог по-

тоњег проласка у Цариград; ова визита била је означена за прошло прољеће, али због рата није се могла извршити. Књаз Фердинанд са свитом примљен у Илдиз-Кјоск, где су сви пољубили руку Султанау.

РИМ, 23 јула — Мисли се да је убилац Кановаса Михаил Анђиолити, који је био кажњен 1895 за нека његова превратна писања и због чега је утекао у Шпанију. Анђиолити је рођен у Фоцију где је полиција учинила претрес и узантила више превратних његових списа.

БЕЧ, 31 јула — Краљ Александар отпутовао у Карлсбад.

ПАРИЗ, 31 јула — Фор се је вратио пред подне.

ЦАРИГРАД, 31 јула — Министар иностраних послова јучер на сједници у Топхане предложио је компролис у смислу Тесалије. Посланици рапортирала то својим владама.

ПЕТЕРХОФ, 31 јула — Пар германски и пар руски на јахту Александрија одпutowаше у Кронштадт, пар германски би вруће испраћен Великим Књажевима, и Великим Књагињама, Муравјевим и Радоилом, велика гомила народа учинила је вруће овације. Хоенлое на подне кренуо је жељезницом из Петрограда.

МАДРИД, 31 јула — Мртвачка скриња Канова стигла је на колодвор, дочекана властима, великом гомилом народа, за тим у пратњи војске пренешена је у отел Канова и тамо је изложен за публику.

БЕЧ, 1 августа — Подузванични „Wienerabenerpost“ јавља, да представник аустро-угарски у Србији Калд јучер је дао на знање бугарској влади да он по налогу аустро-угарског министарства иностраних послова иде на отпуст на неодређено вријеме, поручивши отиравање послова секретару Данилу, додавши томе, да ова мјера се мотивира тим, што Стоилов вије одговорио у одређено вријеме позиву, да демантира категорично и начином, званичним израза вријећајући аустро-угарску и императорску кућу, публицираше 31/7 Localanzier у берлинском.

ПАРИЗ, 31 августа — Хапри Орленски био је извијештен о изненадној интерелацији једне врло високе постављене личности у Шпанији по-

трамивајуће части да се бије шњим, ијеровати је да Албертоне мораће уступити мјесто тој високој личности. Тешко мисли да та интервенције не постоје и упомоћен је демантидари, да такође примио је писмо од дуке од Аосте, у којем он изражује жељу, да се његова ствар сврши без пролића крви.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

Који од књаж. питомца на страни још нијесу поднијели овом Министарству увјерење о раду и успјеху у школској години, овијем се опомињу да то учине најдаље до 20 августа ове године, у пративном случају губе стипендију као год и они, који нијесу свршили прошлу годину са повољнијем успјехом.

Цетиње, 1 августа 1897 г.

Бр. 539.

Министарство Просвјете
и
Црквених Послова.

ОБЈАВА ПОМОРЦИМА

Фељер првени на хрту Мендера у Валданоће поправљен је и постављен је на своје мјесто.

Цетиње, 31 јула 1897 год.

Број 722.

Из канцеларије
Министар. Унутр. Дјела.

О Г Л А С И

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato
non dovrebbe mancare
a nessuna mensa.

Zadar
(Dalmacija)

(14-37)

Zadar
(Dalmacija)

Народно-господарствено-разматрање!

„Кава је кроз примјесе сурогатá (cikorije) текar обце живежно sredstvo postala; ми не узимамo пакo сурогате нјима за вољу нити са становишта штедјивости у обзир, него са сасвим већег гледишта јербо су:

„Бјелу каву свеобће увели и потрошак мјљка у вароши и на селу за трећину помножали.”

Ми зато на велико цијенимо добар сурогат (е ма било још толико кривостворене робе публика си ипак зна изабрати боље од лошијег) јер се тим даде набавити јефтинија, укуснија и бранљивија бјјела кава, која је једини дјелотворни противник превеликог и прецјераног а за народ веома убитачног и штетног уживања разних жестина.

Разумије се само од себе, да се и најбољи сурогати без индијске каве не би трошили могли. — Доброј и јефтиној кави нуждна је примјеса сурогатá, који притићу хранибелу вриједност имаду и код кувања ојаче беле каве спадају.

Уживање потонје каве без садашњих добрих сурогата не би нигда у обце зајутруком а за стромачне стојеве народа, већером постала била.”

Штованим газдарicama!

нека буде овим

права Franck'ova kava

као најизврснији и најиздашњи

и као најкуснији па дакле најјефтинији
кавин сурогат што топлије препоручена

За орду каву: са 4 кесике зинене — 1 кесика Franck'ove kave.
„ бјјелу ” : : 3 ” — 1 ” Franck'ove ”